

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld.40 kr.

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 47.

V Ljubljani, v sredo 26. februarija 1896.

Letnik XXIV.

Volilna reforma in Slovenci.

Splošno rečeno, Badenijeva volilna preosnova ni nobena nesreča. Dobimo 72 novih poslancev, ki se po veliki večini ne bodo ravnali po starem liberalnem kopitu. Voljeni od ljudstva bodo zastopali težnje in tirjatve ljudstva; nek bolj svež veter bo pripihal v državno zbornico.

Vendar ta volilna reforma ni po tem, da bi se človek za njo navdušiti zamogel. Krivica je, da dobi Kranjska s svojimi 500.000 prebivalci od teh 72 poslancev samo enega. Hvale vredno je toraj od slovenskih kranjskih poslancev, da za Kranjsko iz te kurije odločno zahtevajo dva poslanca. Še večja krivica je to, da se volilna pravica daje mestnim delavcem, odreka pa poslom na deželi.

Ali si mar vlada želi prav mnogo socijalno-demokratskih poslancev? O liberalcih nam je znano, da so jim brezverski socijalisti ljubši od katoliških delavcev; ali je mar tudi grof Badeni tega mišljenja? Hlapci so še verni in bi s kršč. stranko volili kakor kmetje, če mi ustanovimo po vseh dolinah katoliške delavske družbe in posle v nje privabimo, kar bi ne stalo mnogo truda. Nekaj upliva na politično nezrelega hlapca imel bo vedno tudi gospodar, in naši kmetjski gospodarji so, hvala Bogu, še verni kristjani. Na Kranjskem se sicer ni bati, velika večina ljudstva je verna in zaupa svojim duhovnim vodnikom; v Ljubljani imamo tudi čvrsto katoliško delavsko društvo; peščica socijalistov in liberalnih delavcev se bo zgubila v veliki množini katoliških kmetov, kočarjev in delavcev. Slabše pa stoji na Štajerskem, Koroškem in Primorskem; tam se pridružijo socijalistom še nemškutarji, oziroma lahoni, Nemci in Lahi; demokrati so v teh pokrajinah tudi močnejši, ko na Kranjskem; mandati v Istri, na Goriškem in spodnjem Štajerskem so tedaj

zelo v nevarnosti, ali bolje rečeno, skoraj da zubljeni za Slovence. Drugače bi bilo, ko bi smeli voliti tudi kmetjski posli, ti bi večino nagnili na našo stran. Zato naj bi se naši poslanci v zvezi z nemškimi konservativci in sploh vsemi, ki so za to, krepko potegnili za volilno pravico hlapcev. Naporom liberalcev, petakarje potisniti v novo kurijo in se jih tako znebiti pri državnih volitvah v mestih, se mora seveda tudi odločno nasproti stopiti. Sploh pa je svet v tem edin, da bi Badenijeva volilna postava ne bila govora vredna, ko bi ostala, kakoršna je. Nekaj vrednosti se jej le zato pripisuje, ker je nekaka poskušnja za občno volilno pravico.

Pri volitvi teh 72 poslancev, kjer bodo razun poslev na deželi vsi možiki volili, pokazalo se bo ljudsko mnenje, videlo se bo, katera stranka bi dobila večino, ako bi se upeljala občna volilna pravica. Kolikor mi razmere poznamo, se nam zdi, da bodo liberalci po največ krajih pogoreli, najhujši boj bo le med krščansko, socijalistično in narodnimi strankami.

Badenijeva volilna reforma, ko bi taka ostala, kakor se predlaga, je že zavoljo tega piškava in malovredna, ker pušča v veljavi vse krivice starega volilnega reda: kmetje imajo vse premalo poslancev v primeri z mestjani in graščaki, naj že vzamemo v poštev njih število, ali njih davčno breme ali pa krvni davek (vojaštvo).

Volilna predprava velikih posestnikov se z ničem ne dá opravičiti. Sto plemenitih rodbin na Kranjskem voli dva državna poslanca; kmetjskih ljudi mora pa že 200.000 biti, da volijo dva poslanca. Tudi mestjani so veliko na boljšem pred kmeti in poleg tega pa volijo še v kupčijskih zbornicah. Dokler se kurije ne odpravijo in dokler so kmetje tako prikrajšani, se sploh ne more govoriti o kaki pravični volilni preosnovi. Mi nemamo nič proti temu,

ako bi se volilo po stanovih, da bi volili kmetje svoje, rokodelci svoje, duhovniki svoje, odvetniki, profesorji, uradniki itd. svoje poslance; toda število poslancev se mora pravično razdeliti; kmetje imajo večino med ljudstvom, toraj se jim mora dati tudi večina poslancev. Ako pa gospodje pri vladi tega nočejo, da bi raznim stanovom odmerili pravično število poslancev, potem naj pa upeljejo občno volilno pravico, vsaj tako, kakor je v Belgiji. Potem se bo kmalu pokazalo, da je Avstrija poljedelska država, kmetje in njih hlapci bodo pri volitvah odločevali.

Za našo stranko to ne bo nobena nesreča, kajti naši pošteni slovenski kmetje in njih hlapci so po večini verni kristjani in zvesti sinovi majke Slovenije.

Javni shod slovenskega kat. delavskega društva.

V prostorni dvorani Koslerjeve pivarne se je bilo zbralo v nedeljo dne 23. februarija proti štirim obilo ljudstva. Poleg znatnega števila društvenikov je bilo tudi precej zastopnikov malega obrtnega stanu in več socijalnih demokratov.

O prvi točki: „Splošna volilna pravica“ je poročal Ziller. Od Taaffeja sem se ni držalo nobeno ministerstvo dolgo časa. Pokopala jih je volilna preosnova. Badenijeva zmes, ki jo je skuhal s svojimi pomagači v državni kuhinji, ne popravlja starih krivic. Delavstvo mora nositi najtežja bremena v državi in je vendar brezpravno. Uradniške plače mislijo se zvišati; to bo stalo krog 17 milijonov goldinarjev na leto. Zato se bo nastavljal nov davek na žveplenke in povišal davek na žganje in pivo. Delavski stanovi bodo tu zopet najbolj prizadeti. Rajše naj se naloži davek na razne stvari, ki služijo v raz-

LISTEK.

Slavnostni govor.

(Spisal Mrázov.)

Ivan Prosén je bil že nekaj dnij sem ves razburjen; taval je sem ter tja, kakor mesečnik in si dal povsod sila veliko opraviti. Nocoj izvleče iz omare svoj stari frak in ga ogleduje: zad na plečih je malo oguljen, — pa kdo bo tako natanko gledal na hrbet; sprednja stran mora biti čista, — in glej ga spaka, ravno tu je madež — dva madeža — trije ... O Bog, kakšen nerodnež ga je prijemal z mastnimi prsti ... Malka, Malka!

Zunaj v kuhinji so zaropotali lonci in v par trenutkih je prihitela v sobo njegova ženica, okrogla, rudečelična in živooka ženska kakih pet in tridesetih let.

„Poglej, Malka, prosim te, le poglej! ... Ali ni to čudno! ... Prav, kakor bi ga kdo z mastnimi prsti zagrabil. Pa vendar nisi bila ti zadnjič, ko si pospravljala po omari, tako neprevidna ...“

„Ali, kako si smešen! Jaz vendar ne bom tako neumna, da bi si prej ne obrisala rok, predno grem tako stvar prijemati ... Pa res ne razumem, kako je to prišlo ... No, naposled se ne pozna tako hudo; zaradi tega, mislim, pojdeš prav lahko mej druge.“

„Toda prosim te, ljuba ženka, to ni kar tako. Misli si mene tam: stojim na odru, — jedno nogo malo naprej, levo roko v bok uprto, a desno visoko dvignjeno ... Jaz govorim, govorim ... a ljudje pa gledajo, — ti še ne veš, kakšni so ljudje: vsega ti ogledajo človeka; od las, če so lepo počesani in namazani, pa dol do čevljev, če se lepo svetijo. Ia misli si, Malka, če bi tam v kotu pošepnil sodnik Bekal svojemu sosedu, kontrolorju Srakiču: „Glejte, gospod kontrolor, glejte, kakšen frak ima! Ali se to spodobi, ali se ne spodobi? ...“ Hu, od sramote bi se ne vedel kam dejati. Ne, tega ne maram, da bi se mi posmehovali, rajši ne vem kaj! Frak mora biti čist in snažen, kakor bi bil nov.“

„Vpraša se samo, če bo šlo stran. Bog ve, koliko bi Iglič računel, če bi to spako s kakšno stvarjo odpravil! Kaj praviš?“

„Desetico, več nikakor ne ... In sam pojdem tja, ter počakam, — ali bo kmalu večerja?“

„Čez četrt ure. Glej, da prideš nazaj!“

„To se razume, da pridem. Kaj pa bi delal tam?“ odgovarjal je Prosén že na cesti in zavil s svojim frakom h krojaču Igliču.

„To - le mi osnažite, Iglič, ampak tako, da se ne bo prav nič poznalo ... Stvar je sitna. Kakor že morda veste, je v nedeljo petnajstletnica naše čitalnice; in po vsem naravno je, kakor si lahko mislite, Iglič, da govorim jaz ob tej priliki slav-

nostni govor. Kdo bi ga pač drug govoril ... No, in na to se niti misliti ne more, zakaj ali sem ustanavljal čitalnico jaz, ali jo je kdo drugi? In kdo je govoril že celih petnajst let o vsaki obletnici? Jaz! ... Letos pa mi pride ta nesreča. Dvajset let ga nosim in zmirom je bil še dober; da Vam po pravici povem, Iglič, ne zamenjal bi ga s frakom adjunktovim. No, zdaj pa, ... a saj sami vidite! Le pomislite: prav, kakor bi ga kdo potipal z mastno roko; to je nečloveško. Pa, saj se dá napraviti tako, Iglič, da bo zopet dobro; ne?“

In Prosén je uprl v krojača oči in nestrpno pričakoval, če je kaj upanja, ali nič ...

„Tone, kje imaš salmijak?“

„Gospod mojster, gospa mojsterica so ga potrebovali, — kam so ga deli, pa ne vem.“

„A tepec, če ne veš, vstani pa išči; kaj misliš, da se meni ljubi; čemu imam pa tebe tu za nadlogo?“

Salmijak so naposled z združenimi močmi dobili in Iglič je pričel delo. Namočil je namazana mesta s salmijakom, pogrnil čez frak mokro cunjjo in gladil z vročim železom, da je šumelo in se kadilo. Kadar se je Iglič doteknil fraka, vselej je Prosén zatrepetal in vzkliknil:

„Pazite, Iglič, za Boga, pazite! ... Če mi zažgete frak!“

košnost bogatašem, n. pr. na kočije, na lepe konje, na razna letovišča, vzlasti pa na take pojedine, pri katerih je bil navzoč sam grof Badeni in ki je stala 10.000 gld. Tisti gospodje, ki imajo dovolj denarja za potrat in zraven uživajo še vse državljanske pravice, naj plačajo. Delavci morajo še vedno vztrajati v boju za svoje politične pravice, vzlasti za tako volilno pravico, da bodo res tudi njihovi zastopniki izvoljeni v zakonodavne zastope. Poročevalec je predlagal v tem smislu resolucijo za splošno volilno pravico, ki se je na koncu debate jednoglasno vsprejela.

Dr. Krek je na to ovrgel nekatera očitana nasprotnikov gledé na splošno volilno pravico. Trdi se, da je ta zahteva komunistična, toda v resnici vzbuja najbolj komunistične misli brezpravnost dela. Delo je najmenitnejši človekova osebna last in po delu si v prvi vrsti pridobiva lastninsko pravo nad drugimi stvarmi. Kjer se pa delu jemlje njegova čast, tam se tudi lastninska pravica najbolj ponižuje. Z volilno pravico nočejo uničiti delavci kapitala, pač pa hočejo delavci v zvezi z vsemi delavskimi stanovi vreči kapitalizem, nadvlado denarja nad človekom. Delavci ne plačujejo davka, se sliši nadaljno očitaje. Toda v davčni blagajni se kar nič ne pozna, kateri goldinar je od naravnostnih in kateri od nenaravnostnih davkov. Nenaravnostne davke pa v obili meri plačujejo delavci. Koliko nosi davek na žganje, ki se ga žalibog toliko popije. Žganjar je tako rekoč potreben zmeden novodobni družbi, ki trga njegovemu žejnemu grlu in s tem od greha pridobljenim denarjem vzdržuje omiko in prosvetljenost 19. stoletja.

Načelnik čevljarske zadruga, gospod Tuma, izraža na to svoje soglasje z stavljeno resolucijo. Za njim se oglasi socijalni demokrat Zeleznikar in pravi, da resolucija ni nič vredna, dasi pristavlja, da je ni slišal. Može, ki so jo predlagali, ne morejo predlagati kaj drugega.

Krščanski delavci so bili vsled tega močne užaljeni in so mu odločno ugovarjali, češ, da si ne pusté očitati od nikogar, da so hinavci ali lažnjivci. Po stvarnih opazkah Gostinčarjevih se je potem resolucija jednoglasno vsprejela. Zmešnjava, ki se je hotela vprisrčiti, se ni posrečila.

O drugi točki, „nova obrtna predloga“, je poročal dr. Krek. Gledé na obrtno vprašanje imamo štiri stranke: kapitalisti in liberalci hočejo čim najprej uničiti obrtni stan in iz malih obrtnikov napraviti sužnje velicega kapitala. Socijalni demokratje verujejo in upajo, da bo mali obrtni stan sam po sebi izginil. Zato pozivljejo male obrtnike, naj se združijo z njimi, da skupno prevržejo sedanji družabni red in ustanove bodočo socijalistično državo. Mali obrtniki, ki se zavedajo resnega časa, v katerem živé, zahtevajo samostojno organizacijo v svojo rešitev. Četrta stranka pa pripadajo tisti mali obrtniki, ki živé brez zavednosti ali brez razsodnosti in se nočejo ali ne znajo brigati za svojo bodočnost. S socijalnimi demokrati imajo vsi, ki hočejo preosnovati družbo na krščanskem temelju, gledé na obrtni stan to-le preporno vprašanje: ali ima mali obrtni

stan prihodnost ali ne. Socijalisti pravijo, da ne, mi pa pravimo, da, in sicer iz teh-le vzrokov: Mali obrtni stan ima zgodovinsko pravico za svoj obstoj. Evropska mesta so prav za prav obrtno delo. Obrtniki so bili prvi in poglavitni meščanje. V krepkih organizacijah nekdanjih obrtnih zadrug se je lepo razvijal obrtni stan. Tudi naši obrtniki so sloveli, dasi so dolgotrajni boji s Turki pri nas zavirali njihov razvoj. Propadati so jeli vsled tega, ker se je birokracija vmešavala v njihove samostojne zveze. Prvi udarec v naši državi imamo z dne 12. aprila 1725. Karol VI. je izdal tedaj cesarski patent, po katerem je vlada dovoljevala tudi takim pomočnikom, ki si niso dobili pri kaki zadrugi (cehu, cunftu itd.) mojsterske pravice, samostojno izvrševanje njihovega obrta. Taki mojstri so se imenovali dekretarji in njihovo število je marsikje že koncem 18. stoletja presegalo število zadrugnih mojstrov.

Za časa Marije Terezije se je boj birokracije z malim obrtom še hujše vnel. Z dekretom dne 30. marca 1776 se je tistim obrtom, ki imajo mnogo delavcev in ne „posebne umetnosti“, dovolila popolna sloboda, da se smejo brez kake preskušnje izvrševati od kogar koli. 84 takih obrtov našteva imenovanega dvornega dekreta priloga, gledé na druge pa se daje deželnim vladam dovoljenje, da smejo mojstersko pravico podeljevati tudi izven zadrug stoječim obrtnikom.

V tem duhu se je nadaljeval boj proti obrtnim zadrugam pod Jožefom II. Njegova vlada je bila popolnoma sovražna vsaki zadrugi organizaciji in samo neugodni čas ji je zabranil, da ni izvela polne obrtne slobode. Dne 15. januarja 1784 se je izdal dvorni dekret, po katerem se je vpliv obrtnih zadrug pri podeljevanju obrtnega dovoljenja skoraj do cela uničil. Dovolilo se je vsakemu obrtniku, da sme izvrševati tudi več obrtov ob enem. Temu nasproti so se pa na vso moč podpirale tvornice. Dvorni dekret z dne 21. maja 1781 jim dovoljuje prodajo na drobno, dne 3. julija 1783 tudi javne prodajalnice; po dekretu z dne 25. junija 1783 smejo tvorničarji, ki ne potrebujejo nobene usposobljenosti, najemati si obrtne pomočnike in imeti vajence in jih oproščevati. Tudi trgovini se je dala popolna sloboda. Po dvornem dekretu z dne 2. septembra 1783 smejo tu- in inozemski (tudi judovski trgovci) brez ovir trgovati s svojim blagom na somnjih v Graecu, Celovcu, Lincu in Ljubljani.

S takimi določbami se je vedno bolj izpodkopal obrtni stan. Cesar Franc I. je imel resno voljo, pomagati propadajočim zadrugam, toda njegovo liberalno uradništvo je preprečilo blage namene.

V tem oziru imamo tri njegove značilne kabinete liste, jednega dne 10. avgusta 1822 vrhovnemu kancelerju grofu Saurau-u, drugega in tretjega dne 10. avgusta 1831 in 17. avgusta 1831 kancelerju grofu Mittrowskemu, ki odločno zahtevajo, naj se ustavi pogubna konkurenca mej malimi obrtniki in naj se vrnejo zadrugam njihove pravice.

Blagi cesar je odredil v ta namen prvo obrtno enketo leta 1833. Povabil je obrtne zadruge, trgovske gremije, magistratske samostojnih mest in dež. vlade, naj se izrazijo o dosedanjih obrtnih zakonih in naj stavijo nasvete v rešitev obrtnega stanu. Ljubljanski in idrijski magistrat sta se odločno izrazila proti neomejeni obrtni slobodi; Ilirska deželna vlada je pa jednoglasno z drugimi deželnimi vladami zastopala liberalno stališče.

Enketa ni nič izdala. Leta 1848 je prekipevala pijanost slobode in dne 20. decembra 1859 je slavila birokracija popolno zmago nad obrtnimi zadrugami. Tedaj se je namreč proglasila v novem obrtnem redu popolna obrtna sloboda. Ker so obrtniki vedno bolj propadali, jel se je ta obrtni red krpiti. Prva krpa se mu je našla leta 1883, ko so se uvedle obrtne zadruge brez moči in brez pravic kot podnožnice obrtnih komisarjev in vlade; druga krpica je z leta 1885 in tretjo hoče našiti vlada s svojo novo predlogo.

Govornik je na to kritikoval posamne točke v vladnem načrtu v tistem smislu, kot ga je osvetlil naš list, in poudarjal, da je jedina pomoč malemu obrtu, če se izvije izpod trdega birokratičnega nadzornišтва.

Nasproti socijalnim demokratom je še pristavil, da ima mali obrtni stan poleg svoje zgodovinske pravice tudi še druge razloge za svoj obstoj. Potreben je namreč pošten, pravno čvrst srednji stan. Dalje so nekatere stvari, katerih stroj nikdar ne bo mogel izdelovati. Delo z roko je mnogo boljše; napredek, umetnost sta mogoča le pri ročnem delu. Konfekcije pač prodajajo obleko in obutev, a samo tako, da sta pri tem prevarjena delavec in kupec. S pozivom, naj se vsi dobro misleči združijo proti skupnemu sovražniku, je završil svoj skoraj uro trajajoči govor, iz katerega smo tu povzeli nekaj podatkov.

Gospod Tuma se strinja z govornikom, opisuje razne krivice, ki se godé malim obrtnikom in se konečno odločno izraža proti obrtni predlogi.

Gospod Breskvar na to z vzgledom iz knjigoveškega obrta pojasnjuje, kako brezpraven je sedaj obrtni stan nasproti raznim špekulantom in sleparjem.

Gostinčar govori v imenu krščanskih delavcev, da bodo vedno stali zvesto na strani malih obrtnikov, ker le krepki obrtniki morejo pošteno plačevati svoje delavce. Odločno pri tem obsoja štrajke, ki jih vprisrčajo socijalni demokratje proti malim obrtnikom.

Gospod Kregar na to pojasnjuje več nedostatkov v novi predlogi, protestuje proti nakani nemških liberalcev, ki hočejo vzeti petakarjem dosedanjo volilno pravico in vspehuje obrtnike, naj kmalu zjedinjeni skličejo velik obrtni shod, kjer naj se pogovoré o svojih težnjah.

Zeleznikar se tu oglasi, češ da so socijalni demokratje pravi kristjani in da zato niso proti judovstvu, ker je bil Izveličar judovskega rodu. Krščanskim delavcem je pri tem očital, da so vzeli

„Nič se ne bojte, ne bo nič hudega... Tone, ščet mi daj sem!“

„Gospod mojster, rabili so jo gospa mojsterica, a kam so jo potem položili, nisem videl.“

„To ti jaz pokažem gospo mojsterico! Tam je ščet, pri oknu!“

Iglič razpne frak na rokav.

„A glejte, gospod Prosen, tudi podloga je že slaba. Še parkrat ga oblečete, pa se prične trgati. Kaj bi ne bilo dobro, da bi dal drugo? Tam imam krasen črn atlas, — prinesi ga sem, Tone! Gori je, na polici!“

„Ne, ne, Iglič, ni treba, saj podloge se tako ne vidi. Jeden večer bo že še pretrpela, pozneje si pa tako omislim nov frak. Kaj pravite, ali ni že ta malo iz mode? Jaz mislim, da ni.“

(Dalje sledi.)

Dozdevna ljubezen.

Roman. — Pisal knez M. N. Volkonskij.

(Dalje.)

„Ah, kaj še, Katarina Aleksandrovna“, pregorila je hipoma razdraženo in naglo grofica. „Kakemu trpljenju... To so samo besede. Saj sem videla, kakó muziki živé, kakó trpé! Hiša se mu podira, streha ima luknje, a on, mesto da bi popravil hišo, zabil streho z deskami, ali ničesar ne

dela, ali seče dani mu gozd in ga izvaža za drva. Seveda trpi potem vso zimo, a kdo je tem kriv? njegova lenoba in neki divji, živinski položaj. Da, zoperni narod!“

„Popolnoma res“, začel je Bahtemin, padaje jej v besedo, „toda vi pravite: trpé od lenobe, a jaz vam povem še boljše, grofica. Moj oče je napravil po požaru, ki je bil v naši vasi, na svoj račun kmetom hiše in zraven vsake hiše precejšen vrtič, vso ulico je pa zasadil z drevesi na tuji način. To je bilo jako krasno, priležno in čisto in nevarno v požarnem pogledu. Nu, kaj bi mislili, da je nastalo iz tega? To, da naslednje pomladi, ko se je vrnil v vas, vrtičev in drevoreda ni bilo več. Vsa drevesa, vse grme so posekali za drva sami muziki.“

„A-a!“ dejala je očita grofica. „Pa govorite!“

„A kje, mislite, se je to prigodilo?“ nadaljeval je navdušeno Bahtemin. „V P-ej guberniji, kjer so stoletni gozdi in kjer si more nasekati vsak muzik drv, kolikor hoče — napreže se samó konja in popelje v gozd, ki je le dve vrsti oddaljen.“

Kašinskij je pomajal z glavo.

„Da, to je povsod“, dejal je. „Z jedno besedo — zveri.“

„Da, potem pa govoré: „muzik trpi bedo, glad, trpi vsake nezgode, strada...“ Toda pri njih nerazvitosti trpé menj nego mi“, rekel je Bahtemin.

„Ko bi hoteli delati, truditi se — prav ničesar bi ne trpeli. A tu govoré: „pretežek trud.“

„Jaz mislim, da ljudje, ki takó govoré“, dela je grofica nekoliko pomolčavši, „nikadar niso imeli opraviti z muziki, da jih idealizujó“, končala je neodločno in trezno nasmehnila se.

Taša je vzdignila glavo. Ves ta čas je sedela molče, skoro ne poslušaje kar so govorili; no sedaj, pri poslednjih materinih in Bahteminovih besedah, se je kakor vzbudila in jela poslušati. Cesto je mislila o tem, kar so sedaj-le govorili, mislila in sprla se z materjo, očetom, bratom in njegovimi bližnjimi tovariši, od nekoliko časa pa, od kar je postala nevesta, je skoro končala govoriti in prepirati se, dasi ni menj mislila o tem. Kar je smatrala preje važnim in zanimivim, one spore in razgovore, zdelo se jej je sedaj uže nepotrebno, pustó, odveč, kar k ničemur ne privede. „Kaj mi je mari“, mislila je sedaj, ko je slišala podobne razgovore. — „Kaj mi je mari, kar mislijo o tem Činičev, Ivanov, Petrov, kaj me briga in kaj imam od tega, kako mislijo oni. Jaz ljubim njega in vem, kakó misli on o tem, in ljubim to, kar ljubi on. Ni li vse v tem?“ In bilo jej je nekako neprijetno in težko govoriti o tem, kar jej je bilo zelo drago in blizko.

„V sedanjem času se navadno govori“, nadaljevala je grofica, „da so v ruskem ljudstvu nekaki navedeni ideali.“

svoj program od socialnih demokratov. Odgovoril mu je dr. K r e k, da je le tisto pravo krščanstvo, ki se drži temeljne resnice Kristusovega božanstva. Beseda, s katerimi je hotel predgovornik staviti Kristusa v jedno vrsto z ljudmi, so pač prežalostno znamenje za socialistično vero. Soc. demokratje naj pomnijo, da so sicer v obrambi delavskih pravic krščanski socialisti neustrašni, a da jim pogum njihov še neprimeroma vzraste in da so pripravljeni na najskrajnejši boj, ko se gre za pravice Odrašnika človeštva. — Neresnična je trditev, da smo vsprejeli svoj program od socialnih demokratov. Ze l. 1848, ko je jel zmagovati liberalizem, je položil škof Ketteler temelj krščansko socialni stranki, mej tem ko so programi socialno-demokratskih strank še-le po l. 1870 zagledali beli dan. Z burnim odobravanjem so vsprejeli navzoči te besede.

K tretji točki se oglasi Gostinčar in omenja zadnji soc. dem. shod v kazini, ko ni dobil besede. Zato jih je sedaj pošteno plačal. Oni zmiraj mečejo v oči cerkveno premoženje, pri tem pa judovske milijonarje pustijo pri miru, po duhovskem stanu padajo, kakor bi bil on kriv dandanašnje bede; pri tem se pa ne dotaknejo tistih, ki so res zakrivali vso današnjo nesrečo.

Tako rado se trdi, da se v podjetjih katoliških lastnikov ne godi delavcem nič boljše. A poleg tega, da se v teh podjetjih milejše ravna z njimi, moramo povdarjati, da socialni demokratje v svojih podjetjih niso nič boljši od drugih kapitalistov. Pri njihovem shodu je na poziv, naj se delavcem v socialističnih podjetjih daje boljša plača, odgovarjal Bebel: „Socialistična podjetja ne morejo biti poskuševalnica za izvršitev socialističnih idej“. — Tu naj pometajo socialisti in potem naj še-le nam kaj očitajo.

H koncu še predsednik zahvali navzoče in zakliče slava papežu in cesarju, in zaključil shod po sedmi uri. Nazadnje se je navdušeno zapela naša pesem, (socialni demokratje so seveda obsedeli in molčali.)

Državni zbor.

D u n a j, 25. februarja.

Pričetkom seje poslanec W r a b e t z in tovariši vprašajo železničnega ministra, ali hoče civilnim uradnikom v pokoji pri državnih železnicah dovoliti jednake vozne ugodnosti, kakor aktivnim uradnikom in upokojenim vojakom.

V odsek za volilno reformo je bil namesto poslanca Henzelna izvoljen grof Dzieduszycki. Nato je zbornica nadaljevala nadrobno debato o državnem proračunu, in sicer o visokih šolah. Kot govorniki so vpisani proti: Blažek, Samanek in Hauek; pro: Klun, Campi, Pfeifer, Nitsche, Bendel, Wachnarin, Lorber, Wielowieyski, Burgstaller, Luzzatto in Sues.

Posl. Blažek se pritožuje, da so dekanati na visokih šolah dobili nalog, naj poročajo, ali se izvršuje Kielmanseggov ukaz glede uradnikov. Tako so na praškem vseučilišču ustanovili pravi policijski

„Celó politični, pravoslavno-slavjanski“, popravil je Bahtemin z ironičnim glasom in nasmehom na tenkih ustnicah.

„O tem ne govorim. To mi je čisto neznano“, dela je grofica, „a ko sem se morala sniti z nazivanim ljudstvom, kakor pravimo vedno, sem se čudila: odkod se je vzelo pri ljudeh mnenje na račun navedenih idealov. Kolikokrat sem zapazila; da je pri muških jedino prizadevanje — prevariti gospodarja in pridobiti si denarja, to je ves ideal. Druga res ni.“

„Ne, je, grofica“, vstavil jo je Kašinskij z veselimi smehom. „Upijati se in ležati v blatu...“

„Da, kaj...“ je rekla grofica.

Ljvova se je zasmejala.

„Res, res“, pritrdil je Bahtemin, „žal, vsemu temu ne verujejo samo moskovski apostoli...“

„Kaj oni ne verujejo temu?“ dela je Taša, trudeč se, da ne bi izdala svoje jeze.

Žalostilo jo je in sramovala se je, da je mogla mati tako govoriti, dasi je znala, da je vse, kar govori mati — res.

„Gotovo ne verujejo“, obrnil se je poučno k njej Bahtemin. „Ničmur ne verujejo, kar ne govori v prid njihovi teoriji.“

„Da?“ dejala je Taša, gledaje na nj uže z blestečimi očmi.

(Dalje sledi.)

komisarijat, proti čemur so odločno ugovarjali. Dalje izraža željo, naj se odpravijo šolnine, kar je vlada obljubila že l. 1888. Ravno sedaj naj bi se to izvršilo, ko se vrši vravnava plač visokošolskih profesorjev. Zahteva češko vseučilišče na Moravskem in se sklicuje na razne prošnje. Treba je tudi urediti tehniške visoke šole. V ta namen naj se skliče enketa tehničnih profesorjev in odličnih praktikov. — Konečno se pritožuje o nedostatih prostorih na visokih šolah v Pragi ter izjavlja, da bode glasoval proti tej točki proračuna, ako naučna uprava ne ustreže izraženim željam.

Posl. Klun, katerega govor objavimo po stenografskem zapisniku, naglašja, da je samo slovenski jezik izključen iz visokih šol, dasi ni najmanj razširjen in tudi ne zadnji mej raznimi jeziki v Avstriji. Slovenski jezik ima mej vsemi slovanskimi jeziki najstarejše pismene spomenike ter je v prvi vrsti ohranil lepoto staroslovanskega jezika. Smešno je, da imenujejo slovenski jezik okoren, nerazvit in surov taki ljudje, ki ga prav nič ne poznajo ali pa so ga spoznali iz ust kacega malomestnega hlapca. Tudi na graškem vseučilišču slovenščina ne najde mesta, dasi je bilo to vseučilišče ustanovljeno za raznojezične notranje-avstrijske dežele. Tako profesorji, učitelji in juristi, ki morajo pozneje občevati in uradovati v slovenskem ali hrvaškem jeziku, nimajo prilike, da bi se primerno izobrazili v tem jeziku. Zato naj bi vlada prej ko mogoče na graškem vseučilišču ustanovila stolico za jugoslovanske jezike. (Pohvala na desnici.)

Naučni minister baron Gautsch odgovarja dr. Blažku, da Kielmanseggov ukaz nima namena, kratiti učno prostost na visokih šolah. Sicer pa je sedanja vlada preklicala dotične naredbe. Glede šolnine obljubi minister potrebno ukreniti, ko se bodo urejevale plače profesorjev na visokih šolah. Gledé vseučilišča na Moravskem vlada prizna nedostatek jednega samega vseučilišča z ozirom na vednostno tekmovanje, kakor tudi nepopolne naprave na praškem vseučilišču. Zato bode vlada v prvi vrsti skrbela, da odstrani nedostatke v Pragi. Isto velja o tehniških visokih šolah, na katerih namerava vlada vpeljati predavanje o zavarovalni tehniki, kanalizaciji, preskrbljevanji vode, stavbeni higijeni itd. Tudi gledé naslova tehnikov vrše se že obravnave.

Posl. Klun odgovarja ministru, da je že minolo leto naučna uprava obljubila, ustanoviti v Gradu slovensko stolico, ako dobi primerno učno moč. Toda takim željam je včasih nemogoče ustreči, ker ni dobiti sposobne učne moči. Ustanovitev take stolice v Gradu je sedaj v obravnavi in upanje je, da se dobi popolnem sposobna učna moč najprvo kot izredni profesor.

Češki zastopniki, pravi nadalje minister, zvrčajo vso odgovornost na sedanjo vlado, a treba pomisliti, da so nedostatki iz dolge preteklosti, in da ni mogoče hitro ustreči vsem željam. Sicer pa hoče vlada vsak čas pospeševati prirastek duševnih močij od katerekoli strani.

Posl. dr. Samanek odgovarja ministru, da pač treba najprvo urediti razmere na praškem vseučilišču, predno se ustanovi vseučilišče v Brnu. Toda stvar se vrši vse prepočasi. Državna uprava se dela, kakor da bi darila delila narodom, toda narodi so upniki, ne dolžniki. Govornik obširno opisuje nedostatke na češkem medicinskem oddelku v Pragi. Konečno govornik zahteva višjo šolo za živinozdravnike s češkim učnim jezikom v Pragi.

Posl. Campi ponavlja zahtevo glede italijanskega vseučilišča. Italijani so slovensko gimnazijo v Celju smatrali žaljivo za Nemce, tako naj bi se Nemci tudi ozirali na italijanske zahteve. Nasvetuje resolucijo glede italijanskega vseučilišča v Trstu. Dokler se to ne ustanovi, naj vlada dovoljuje nostrifikacijo v Italiji pridobljenih diplom.

Posl. Hauek opisuje požidovljenje dunajskega vseučilišča, posebno na medicinskem oddelku. Zato imajo židovski dijaki vedno prednosti pred krščanskimi. Mnogo teh židovskih profesorjev prihaja iz Ogerske; naj ostanejo ondi, imamo svojih dovolj.

Slovenski poslanec Pfeifer utemeljuje dve resoluciji. Prva meri na to, da bi se večje ustanove dijakom na visokih šolah izplačevale v mesečnih obrokih, in da bi se obroki za izpite določili od semestra do semestra, ali vsaj od leta do leta, ker sicer dijaki odlašajo izpite in tako večkrat zaostanejo ali propadejo, ker jih odlašajo na zadnje mesece.

Dr. Kronawetter govori o razmerah na dunajskih klinikah. Govorili so še Nitsche, dr. Tuček

o češkem vseučilišču v Brnu, dr. Sues pa naglašja, da se pri profesorjih ne gleda na narodnost ali vero, temveč na znanje.

Prihodnja seja je v četrtek.

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. februarja.

Poslanec grof Potocki o galiških razmerah. V zadnji seji odseka za volilno preosnovo je mej drugimi izrazil svoje pomiselnice proti občni volilni pravici tudi zastopnik gališkega veleposestva grof Potocki. Ta poslanec je izjavil, da odločno nasprotuje občni volilni pravici, ker je posebno v Galiciji popolno nepotrebna, češ, da se gališko prebivalstvo v veliki večini ne zaveda svojih dolžnosti, ker še ni doseglo potrebne stopinje omike. Poslednje je deloma sicer resnično, toda gališki grof ni omenil, kdo je kriv tega žalostnega stanja. Poslanec grof Potocki je s svojim govorom dal sam sebi udarec, ker vsakdo vé, da je rayno poljsko plemstvo zakrivilo vse krivice, ki jih mora trpeti gališki nižji stan. Dalje pravi govornik, da so gališki delavci premalo organizovani, da bi mogli doseči kak ugoden vspeh. Tudi to je res, toda tudi tega so krivi plemiči, ki takoj s početka zatró vsak najmanjši pojav gibanja galiških nižjih stanov in je torej nemogoča vsaka organizacija, dokler so na krmilu tudi nasprotniki ljudskega gibanja. S samim zatiranjem in preganjanjem se ne širi omika, ne pospešuje organizacija in tudi ne omeji vedno večje izseljevanje.

Pogodba z Ogersko. Na poziv ministerskega predsednika so izvolili posamni klubi državnega zbora izmed svoje srede člane v kvotno deputacijo. Konservativni klub odpošlje v deputacijo posl. Kluna in grofa Zedwiza, Mladočehi Forta in Kaizla, nemška levica pa je izvolila posl. Russ-a, Beer-a in Menger-ja. Ostali manjši klubi, ki volijo vsi skupaj jednega člana, se še niso zjediniili. Mej kandidati se imenujeta posl. Ebenhoch in Steinwender, izmed katerih ima poslednji več upanja nego dr. Ebenhoch. Protisemitje, katoliška ljudska stranka in nemški nacionalci bi radi odposlali v deputacijo dr. Luegerja, in nameravajo v to svrhu predložiti zborničnemu predsedniku resolucijo, v kateri zahtevajo po jednega poslanca za vsako frakcijo. Ako se jim pa ta želja ne izpolni, tedaj zahtevajo imenovane stranke, da se voli skupni kandidat iz cele zbornice. Misel na dr. Luegerja je popolno umestna, ker bi se ta izvestno ne dal pregovoriti od nasprotnih strank, toda pri sedanjih razmerah v poslanski zbornici ni lahko izpeljiva. Tudi ogerski zbornici je vabil v zadnji seji baron Banffy, naj se pripravi na volitev. Tu pa ni veliko upanja, da bi bili izvoljeni taki možje, katerim bi bile pri sreči koristi cele države.

Avstrija na Balkanu. Nenadno so se razmere na Balkanu po poročilih balkanskih listov zasukale za Avstrijo neugodno. Srbija, Črnagora, Bolgarska so sedaj v prijateljskih mejsebojnih razmerah ter se radujejo ruske očetovske prijaznosti. Črnogorski uradni list „Glas Črnogorca“ piše: „Naši skupni sovražniki naj nikari več ne računajo na kak srbsko-bolgarski konflikt. Črnagora, Srbija in Bolgarija bodo pod varstvom Rusije in v prijateljstvu z Turčijo zaprele pot na Balkan vsakemu tujemu vplivu in ne bo se več posrečilo tujcem zrušiti to jedinstvo in ribariti v kalnem. Balkanskim narodom se smeji lepša prihodnost, kajti ruska politika potrpežljivosti in miru slavi vsaki dan lepše slavlje.“ — Kakor se vidi iz teh vrstic, je javno mnenje v Črnigori in sploh na Balkanu Avstriji jako neprijazno. Temu so največ krivi Madjari, ki imajo tudi tukaj nekako odločevalno besedo in kompromitujejo našo državo s svojim postopanjem pred vnanim svetom.

V **Srbiji** se pečajo vsi krogi z ustavnim vprašanjem, katero vedno bolj izpodriva druga, za Srbijo važnejša vprašanja. Vse stranke so si v tem jedine, da mora dobiti Srbija definitivno ustavo, toda pota, po katerih bi se ta dosegla, so zelo različna. V glavnih načelih sta si nasprotni dve stranki, namreč radikaleci in naprednjaki. Mej tem ko zahtevajo prvi, da se pregleda in spopolni ustava z leta 1888 ali pa naj se vpelje popolno nova ustava, želé naprednjaki, da se pregleda sedanji ustavni zakon. Naloga Novakovičevega kabineta toraj nikakor ni lahka, kajti za rešitev tega vprašanja ne potrebuje samo pomoči svoje stranke, ampak tudi podpore vseh drugih strank, posebno pa radikalne stranke. Poslednja se pa po trditvi „Odjeka“ nikakor noče udeleževati pri reviziji ustavnega zakona.

Francija. V zadnjih dneh je francoski senat glede vprašanja ministerske odgovornosti toliko odjenjal, da se je zadovoljil s samim ugovorom proti jednostranskemu tolmačenju ustavnih določb, vendar pa še ni v tem oziru nič gotovega. To je že razvidno iz izjave poslanca Demole in govora novoizvoljenega predsednika levega centra Franck-Chaveau, ki je označil socializem kot najboljšo sredstvo za zatiranje človeške slobode, ki pospešuje ljudski boj in propad države. Za vzgled navaja zakon z leta 1884., ki se je ustvaril kot znamenje miru, slobode in jednosti, v resnici pa je orožje v zatiranje delavcev in izvor vsega prepira. Socializem je vzrok, da propada industrija in prva njegova žrtev so obrtni delavci. Vrh tega trpi pa tudi državno pravo in deželna bramba. In za to sredstvo se poteguje sedanja vlada, ki pa ne uvidi, da si koplje s tem sama grob. S tem, da vlada goji taka državo izpodkupojoča sredstva, podpiše sama sebi smrtno obsodbo. — Omenjeni govor je centrum živahno odobral.

Položaj na Kreti. Kakor se poroča „Voss. Zeitg.“ iz Aten, postaja položaj na Kreti vedno resnejši. Skoro nobeden dan ne mine, da ne bi napadli Mohamedani ondote kristijane. Za vzrok teh nemirov se navaja zelo krivično postopanje guvernerja Karateodori paše, ki zelo milo ravna z Mohamedani, proti kristijanom pa postopa z vso ostroostjo. Turška vlada je torej sama kriva, da vlada na tem otoku vedni nemir, kajti s svojim pristranskim postopanjem draži krščanske prebivalce k upor. Nekateri trdijo, da išče sultan tem potom povoda, kolikor možno pomnožiti vojaštvo na otoku in bližnjem obrežju. Grška vlada ni nič kaj prijazna tem prizorom, in je svojo nejevoljo naznanila sultanu po svojih konzulih.

Kubansko vprašanje. V zadnji seji senata ameriških zveznih držav se je z nova pokazalo, da te niso nikakor prijazne vmešavanju Španjcev v kubanske zadeve. Senator Morgan je v svojem govoru poudarjal, da je neizogibna vojska mej Ameriko in Španijo in vsled tega je popolno umestno, ako simpatizujejo zvezne države s Kubanci. Ameriško ljudstvo zahteva, da se pripozna Kuba za republiko in se ji dovoli v slučaju potrebe primerna pomoč. Jednakega mnenja sta senatorja Cameron in Lodge, ki sta še dostavila, da se morajo Kubi pripoznati pravice bojujoče se moči. Omenjene govore je galerija živahno odobraval, španjski poslanik pa je demonstrativno ostavil zbornico.

Socijalne stvari.

Kmečko vprašanje.

(Dalje.)

7. Zitne cene in kapitalistične zvižaje. Kapitalizem je preslepil socijalne politike, da tavajo v temi, ko govoré o vzrokih, zakaj padajo tako zelo cene našemu žitu. V odgovor omenjajo samo „južno-ameriško konkurenco“, a odkod izvira ta konkurenca, zato se ne menijo.

V naslednjih vrstah hočemo podati z vzgledi dokaz, da vso nezdravo konkurenco plodi — kapitalizem in da liberalni „učenjaki“ ostajajo samo na pol pota, ko s „konkurenco“ završujejo vrsto vzrokov, zavoljo katerih propada kmečki stan. Čujmo torej!

Pred letom 1888 se še nikomur v Evropi ni sanjalo o južno-ameriški konkurenci. Tu so pa zasledili krivonosni mamonovi častilci, ki iščejo po cellem svetu priložnostij, da bi tem boljše obrestovali svoje milijone, v južni Ameriki, in sicer najpreje v Argentini, za svoja podjetja ugodna tla. Argentinska država se jim je zdela še vse premalo oblagodarjena s kapitalističnim blagoslovom in zato so sodili, da bi se tam dalo „prislužiti“ obilo evenka. A ker Argentinija sama ni imela dovolj denarja in ker se ni zdelo velikim kapitalistom dovolj varno, da bi ji svoje tisočake posojali, zaradi tega so nastopili drugo pot.

Casopisje v službi zlatega teleta je jelo bobnati po vsi srednji Evropi, koliko naravnega bogastva tiči v argentinski zemlji in koliko zakladov bi se dalo iz nje vzdigniti. Hkrati so vplivali kapitalisti na argentinsko vlado, da se je navidezno pokazala vredno kredita; vsprejela je namreč zlato veljavo in potem jela s pomočjo velikega židovskega semnja na borzah iskati posojila.

Zviti Angleži niso marali iti v past in so ponujali posojilo le po 10 odstotkov. Nemški in avstrijski denarni trg se je pa tedaj, kakor velja o njem še sedaj, popolnoma sukal po židovski komandi. In tako so res izvalili blizu 4 milijarde prihranje-

nega denarja srednjemu ljudstvu iz žepov, da je romal v Argentinijo vzdigovat tamošnje zaklade.

Ko je bilo denarja dovolj v deželi, je še le nastopil veliki kapital s svojim samostojnim postopanjem. Ustanovila so se stavbna društva in naselbinski sindikati, katerih deležni papirji se niso prodajali na borzi, ker niso hoteli veliki kapitalisti varnega dobička prepuščati drugim. Stavbna društva so jela staviti železnice, zidati pristanišča, da cela mesta; naselbinski sindikati so pa spravljali Evropejce v Argentinijo in jih ondud kaj naselili. Denar, ki so jim ga posodili za vožnjo, za nakup orodja, za semena in sploh za obdelovanje zemljišč, so z velikimi obrestmi hipotečno vknjižili. Za svoje delovanje so pa od države prejemali ogromen zaslužek iz izposojenega denarja, tako da so imenovana društva in sindikati velikim kapitalistom nesli redno 120 do 200 odstotkov dividende na leto.

To je seveda trajalo le malo časa. Mej tem, ko so se stavile železnice, še ni mogla dežela spečavati svojih izdelkov in tistih par zlatov, kar so jih za drag denar pod imenom zlato veljave pripravili bogati židje vanjo, je kmalu jadrlo preko morja v Evropo za obresti ogromnega dolga.

Zlata je tako kmalu zmanjkalo in namesto njega se je uvel papir; veliki kapitalisti so že spravili svoje dobičke in nič več jih ni brigalo, če tudi papirni denar ni bil nikakor pokrit. Kar naenkrat se je goljufivo sezidano poslopje argentinskih financ razrušilo, papirni peso*) je imel proti zlatemu pesu nad 400 odst. disagio in na ta način so prezaupni Evropejci, ki so se vdali židovskim sirenám, izgubili nad 3 milijarde, naložene v južnoameriških vrednostnih papirjih.

Naseljenci, ki so imeli na svojih zemljiščih veliko vknjiženega dolga, so pa jeli delati za žive in mrtve in kmalu je nad 56 milijonov bushelov**) pšenice na leto preplavilo evropske trge in silno potlačilo ceno naši pšenici.

Veliki kapital je pri ti goljufiji spravil neizmerne dobičke:

1. Ko je posredoval pri uvajanju argentinske zlato veljave, 2. ko je posredoval pri argentinskem posojilu, 3. ko je zidal železnice i. t. d., 4. ko je naseljeval poljedelce. Kaj mu je bilo potem mar za druge. Zakladi so bili vzdigneni, a ne iz južnoameriške zemlje, marveč iz žepov ogoljufanih revežev.

Škodo so pa imeli vsled tega:

1. Argentinska država, ki se je tako ogromno zadolžila; 2. nesrečni ljudje, ki so kupovali argentinskega posojila papirje; 3. poljedelci-naseljenci, ki so tako zadolženi, da komaj dišejo; 4. poljedelci cellega sveta, katerim je umetelno vzbujena konkurenca uničila pšeničino vrednost.

Ako bi se organično, svojemu bistvu primerno razvijale mlade južno-ameriške države; ako bi severno-ameriški farmovci in indijski poljedelci v narotnem razvoju rabili zemljišča, potem bi nam ne bilo treba govoriti o svetovni poljedelski krizi in ne bali bi se nobene konkurence.

Najbolj lažnjiva je trditev, da se pšenice pridelava preveč. Mi trdimo nasprotno, da pride primeroma vedno menj pšenice na jednega človeka in smo to v „črnih bukvah“ tudi s številkami dokazali iz posamnih držav.

Znani strokovnjak v tem oziru Geo. I. S. Broomhall, ki izdaj. list za žitno trgovino „Corn Trade Year Book“, trdi, da je imelo l. 1875—1884 397.000.000 ljudij na leto 2.800.000.000 bushelov pšenice in rži na razpolago; torej je prišlo na posameznega človeka 7.108 bushelov. Od l. 1885—1894 pa je imelo 434.000.000 ljudij 3.000.000.000 bushelov v svojo uporabo, torej posameznik le 6.84 bushelov.

Da pa vendar le nesorazmerno pada cena, temu je vzrok jedino le veliki kapital, ki uničuje organični razvoj in samostojnost poljedelskega stanú pri žitnem pridelovanju in še bolj pri žitni trgovini. Vsi prizori, ki nam jih podaja žaloigra poljedelske krize, so vzprijeti po zvutih denarnih špekulantih. Prokletstvo neomejenega zasebnega gospodarstva z denarjem in s kreditom, prokletstvo tistega obrestovalnega gospodarskega sestava, ki ga je cerkev pod imenom oderuštva vedno prepovedovala, tlači sedaj delavske stanove, da pri čudovito nizkih žitnih cenah stradajo kruha. Družba se je odtrgala od cerkve, ki je čuvala načela pravičnosti in zato razpada.

(Dalje sledi.)

*) 1 Peso ima 100 centanov = 4.05 mark = 4.76 avstr. kron.

**) 1 quarter = 8 bushelov = 4 pecks = 2 gallons = 290.781 litrov.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. februarja.

(Kako so nasprotniki agitvali pri včerajšnji državnozbornski volitvi,) zato je značilen oklic polit. društva „Jednakopravnost“ v Idriji. Ta oklic se glasi: Že zopet Vas kliče dolžnost, da si izvolite poslanca! Ko je bila pred kratkim časom volitev deželnega poslanca, smo se obrnili do Vas na istotak način in izjavili: „Ako zmagamo pri tej volitvi, potem zmagamo tudi s svojim državnim poslancem“, kar je neprimerno večjega pomena za idrijsko delavsko mesto. In zares, zmagali smo sijajno, tako da dosedanjemu državnemu poslancu ni kazalo družega, nego da se je odpovedal svoji časti, za katero ni bil sposoben. — O njem nočemo zgubiti nobene besede več, vsaj vsakdo ve, da je on za idrijske, posebno delavske potrebe le molčal, in da je vse, kar se je sploh govorilo in storilo, le delo narodnega poslanca gosp. A. Ferjančiča. Ker je pa gosp. dr. A. Ferjančič že poslanec kmetskih občin in nam je obljubil še nadaljno naklonjenost, in ker nam lažnjivi obrekovalci očitajo, da smo proti veri in duhovnikom, priporočamo Vam za državnega poslanca duhovnika Antona Koblarja, kateri je učen ter ima gorečo ljubezen in se žrtvuje za slovenski narod in posebno slovensko ljudstvo, kojega sin je rojen, in se čuti. On je iz Kroke na Gorenjskem, kjer je delavsko ljudstvo še v večji revščini kakor pri nas; on torej pozna ljudsko bedo in kot tajnik družbe sv. Cirila in Metoda pozna tudi krivice, ki se slovenskemu narodu gode, zato bode tudi s svojim darom govornišva brezobzirno šibal krivice, ki se gode narodu in ljudstvu, ter zahteval jednake pravice za narode, stanove in osebe. Volilci! Sleparijo, da je vera v nevarnosti, so Vas zadnjič premotili, da ste izvolili državnega poslanca, ki za Vas ni ničesar delal, ničesar storil; z enakimi sleparijami Vas bodo sedaj motili, ko so se zopet združili vladni in konservativni mogočnejši proti Vam revežem, da bi bil izvoljen državni poslanec nezmožni mladi gospod posestnik na Vrhniki proti častitemu duhovniku, ki je sposoben in vnet za delo in ljudski blagor. Toda, volilci, v vašo sramoto in pogubo bi bilo, ako bi se pustili slepiti še nadalje od takih ljudi! Tega gotovo ne boste storili, kajti kakor ste rešili čast in blagor Idrije pri zadnjih deželnozbornskih volitvah, tako storite tudi sedaj pri državnozbornskih, ki so za Vas mnogo večje važnosti. — Ne bojte se nobenega pritiska, ne poslušajte nikakih slepilnih besed, saj prosta volitev je Vaša pravica in Vaša — dolžnost, saj še nikdar niste tako jasno razvideli, kje so Vaši prijatelji, kje pa sovražniki in sleparji! Krivico bi torej storil sebi in bližnjikom, kdor bi ne prišel v torek dopoldne k volitvi in zapisal na svoj listek. čast. gosp. Anton Koblar, arhivar in kurat v Ljubljani. Naj pač nobeden ne opusti te pravice in ne zamudi te dolžnosti, ampak vsak naj pride v nedeljo zvečer k shodu, na katerem bo govoril naš kandidat č. gosp. Anton Koblar in bo vsak lahko izrazil svoje želje, — in vsak naj pride vsaj k volitvi v torek dopoldne ter voli sebi in narodu v čast in blagor čast. gosp. Antona Koblarja! — Častitamo stranski inteligence na takih duhovitih neznostih!

(Iz obližja kamniškega.) dne 25. febr. Danes popoldne je gromel strel raz Malega gradu v Kamniku, bila je skoraj kanonada. Kdor more umeti, naj ume. Vsaj strel ravno kamniškim liberalcem ni mogel veljati kot zmagoslavje, ker so v borbi v Kamniku podlegli; imeli so le 57 glasov, dočim je konservativni kandidat imel 63 glasov. Čudno! Lepo tiho naj bi liberalci spravili svoj poraz, pa se pri trezno mislečih le smešijo. Vsak strel z Malega gradu je donel glas: V Kamniku so liberalci pogoreli!

(Izpred porotnega sodišča.) Pri prvi porotni obravnavi v pondeljek je bil na zatožni klopi delavec Fr. Jurjavec iz Boršta pri Brdu, ki je s sekuro presekaval glavo fantu Janezu Urbaniji, ki je imel znanje z Jurjevčovo sestro. Zvečer 14. dec. sta bila sama v hiši, kjer sta se sprla in spopadla. Jurjavec je bil obsojen pet let v hudo s postom vsaki mesec poostreno ječo. — Drugi obtoženec je bil France Sever, tesar iz Črnuč, ki je 17. avg. pri črnuškem

mostu napal reveža Kreča, ker je slutil, da ima ta pri sebi nekaj krajcarjev za stržene nabrane gobe; vzel mu je vseh 80 krajcarjev. Zato je Sever dobil štiri leta hude ječe.

(Pri včerajšnji dopolnilni državnozborni volitvi) v mestni skupini gorenjsko-notranjski je bilo oddanih v vseh okrajih 748 glasov. Od teh je dobil kurat Anton Koblar 483 glasov, župan gospod Gabrijel Jelovšek 265.

(Iz Št. Jerneja): Občni zbor naše posojilnice se je vršil dne 23. t. m. v šolskem poslopju. Zbranih je bilo 23 zadrušnikov. Račun je bil brez ugovora potrjen. G. pregledniku in gg. odbornikom se je izrekla zahvala za trud v pretečenem letu. Pri volitvi načelnika in nadzornika so bili enoglasno izvoljeni: načelnikom prečast. gosp. Anton Fetich-Frankheim, župnik; pregledovalcem računov g. Aleks. Hudovernik, notar v Kostanjevici. Odborniki so gg.: Jožef Poljanec, Jožef Tavčar, Ignacij Bučar, Janez Frančič, Anton Barborič, Franc Fabijan, posestniki, Martin Zajec in Franc Novoselec, trgovca. Marljivi so bili v pretečenem letu vsi gg. odborniki; gotovo so posnemali lep vzgled g. načelnika, katerega trud in prizadevanje za blagor ljudstva vsak mora občudovati in visoko ceniti.

(Iz Vrha pri Vinici) se javlja: Dne 18. februvarija je bilo v mrtvašnici tukajšnjega pokopališča izkopano in razteleseno truplo ranjke žene: Katarine Simončič iz Vrha št. 18. Umrila je ista oseba 21. novembra pretečenega leta okoli 1/3. ure čez polnoči na težkem porodu. Kaj je krivo nagle smrti matere in otroka, nam dosedaj popolnoma ni znano. Mrtvi trupli ste se radi tega izkopali, da so se sodnijsko preiskali, ker se je še-le čez dolgo časa potem zvedelo, da ni šla Vrhovska babica precej pomagat, dasiravno je bila dvakrat klicana in sicer prvič jo je prišla iskat sama umrla Kat. Simončič, drugičkrat njen mož. Ko je prišla sama žena babico iskat, je ni našla doma, a teliko, da se nista srečali na potu. — Zeleti bi bilo, da bi bile babice bolj poučene in bolj vestne.

(Zabavna knjižnica) za slovensko mladino. Urejuje Anton Kosi, učitelj v Središču. 5. sešitek; cena 15 kr. — Kakor poprejšnji objavlja tudi ta snopič mnogo raznovrstnega, slovenski mladini prikladnega blaga, zato se je nadejati, da bodo mladimoljubi prav marljivo segli po njem. Čisti dobiček tega sešitka je namenjen v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

(Tatvina.) Neznan tat je pretečeni teden v noči od petka do sobote v Srednji vasi rudniške fare ukradel dva konja. Slabejega so dobili v izžanski fari — za drugim se povprašuje. Gospodar je imel že vsled potresa veliko škode, enega otroka mu je ubilo — zdaj pa še ta nesreča!

(Nesreča.) Pretečeno soboto popoldan je peljal 20 letni Anton Kralj kamenje za zidanje iz Mengša v Radomlje. Po nesreči je padel z voza, kateri mu je šel z vso težo čez prsa, in čez nekaj trenutkov je mladenič umrl.

(Gorele) je danes dopoldne v Petričevem skladišču na Glavnem trgu. Vnel se je lesen tram. — Ogenj so kmalu zadušili.

(Bodoči škof tržaški.) Glasilo tržaških liberalnih židov „Il Piccolo“ hoče sedaj po vsej sili, da pride v Trst dr. Flapp, škof v Poreču. Zakaj pa si hočejo tržaški Lahi baš dr. Flappa, to znajo jako dobro ne le oni sami, to zna tudi sleherni, ki pozna — politiške nazore monsig. Flappa. Ker pa se bojé, da bi vender utegnil biti imenovan tržaškim škofom goriški prošt monsig. Jordan, pa agitujejo z vso silo proti istemu, v tem, ko kujejo v zvezde ljubljence dr. Flappa. Najnovejši manevér izvedli so s tem, da so poslali dopis sestrici „Grazer Tagespost“ o morebitnem imenovanju monsig. Jordana škofom v Trstu ter da potem izkoriščajo za svoje namene isti dopis. — Ta manevér leži na dlanu; ne treba, nego čitati notico, ki jo je priobčil včerajšnji „Il Piccolo“ o imenovanju škofa v Trstu. Isto vest posnamemo tu: „Graška Tagespost“ objavlja pismo svojega tržaškega dopisnika, v katerem pismu je očitna pogrška v tem, ker je rečeno, da bode škofom tržaško-koperskim imenovan bržkone monsignor Andrej Jordan. Kolikor je nam znano („Piccolovim“ židom!! Uredn.) je imenovanje tega kandidata malo verjetnosti ter

se veselimo, ako je resničen životopis, ki ga je naslikal ta dopisnik. Monsig. Jordan je rodem Furlan, torej Italijan; v svojih mladih letih smatral se je Nemca in še-le v semenišču je spoznal, da ima slovansko srce. O škofu Flappu pa pravi dopisnik (Tagespost): Niti mož, ki ima tako redkih lastnostij, kakor škof Flapp, ne zadošča za težko mesto v Trstu. Nam treba cerkvenega dostojanstvenika, ki, ne glede na narodnostni šovinizem, spaja z evangeliškimi čednostmi ne le modrost, ampak tudi energijo! — No, da energije, velike energije, pravi „Edinost“, bode treba bodočemu škofu in sicer proti onim nekatoličanom, ki toli drzno utikajo v našo cerkev — svoje grde nosove. Proti tem-le bode moral nastopiti bodoči škof z vso odločnostjo, ako bode hotel točno vršiti dolžnosti vrhnega zaščitnika koristi cerkve in brezpogojno potrebne avtonomije cerkvenih oblasti. V tem poslednjem pogledu (kolikor se dostaje samostalnosti) ni bilo morda dosedaj vse tako, kakor bi moralo biti; zato pa so odnošaji taki — kakoršni so!!! Iz teh odnošajev izhaja impertinenca „Piccolova“ in njega zaplečnikov.

(Kakšne smrti so umrli krivični osvoboditelji Rima,) kažejo nam sledeči podatki: Odoaker je bil 493 umorjen, ravno tako Theodat 536, Hildebald 541 pri pojedini z nožem umorjen, Erarib šest mesecev pozneje usmrčen, Totilas 552 s sulico umorjen, Alboina je 572 lastna soproga Rozamunda ubila, Kloth je bil 18 mesecev pozneje umorjen, Adalphald 625 s prestola pahnjen in umorjen, Rodwald 653 ubit, Pantarit I. 660 zavržen in pregnan, Gudbert 662 z nožem umorjen, Garibald je 671 izgubil prestol, Luitperta so 701 našli mrtvega v kopališču, vzrok smrti je ostal neznan, Aribert II. je leta 712 utonil in Hildebrand bil 744 raz prestol pahnjen; Desiderija so 744 odstavili in utaknili v samostan, Karol „Plešasti“ je bil 877 zastrupljen, Berengar I. 904 zavržno umorjen, Ludovika II. so 910 oslepili, Fr. Barbarossa je 1190 utonil, Napoleona I. so pregnali in je tudi kot vjetnik umrl daleč od svoje domovine 1821, Viktorja Emanuela je 1878 mrtvoud zadel. Iz tega se vidi, da se še nikdo ni brez kazni pregrešil nad papežovo lastjo. Pripoveduje se, da se je Viktor Emanuel posebno bal umreti in da ni nikdar v Kviralu stanoval ter zapustil 40 milijonov zasebnega dolga poleg neštivilnih državnih dolgov.

Telegrami.

Dunaj, 25. februvarija. Gospodska zbornica je v sprejela danes predlog ministerskega predsednika glede izvolitve kvotne deputacije in se vrši volitev dotičnih članov prihodnji petek.

Gradiška, 25. februvarija. Danes zjutraj se je vnel ogenj v dveh s slamo napolnjenih železniških vozovih mešanega vlaka mej postajama Tržič in Nabrežina.

Pariz, 26. februvarija. Državni tajnik transvaalske republike Leyds, je dospel danes sem in bil pri predsedniku Faure v avdijenci.

Pariz, 26. februvarija. Prihodnjo soboto odpotuje predsednik Faure v Nizzo. Spremljata ga ministerski predsednik Bourgeois in ministra Lockroy in Mesureur.

Petrograd, 26. februvarija. Poroča se, da odpotuje ruski car s carinjo 19. maja v Moskvo. Kronanje se vrši 26. maja, vsa slavnost pa traja do 8. junija.

Carigrad, 26. februvarija. Ruski poslanik Nelidov je izročil sultanu dve meter visoki posodi iz jaspisa in carjevo lastno-ročno pismo. — Demobilizacija se redno na-

daljuje. Sedaj je mobilovanih samo še 56 bataljonov. — Neko vas v pokrajini Trapezunt je razdejal sneženi plaz. Blizu 100 oseb je deloma ubitih, deloma ranjenih.

Bruselj, 26. februvarija. Po poročilu dnevnika „Soir“ je vložil ministerski predsednik de Burlet ostavko iz zdravstvenih ozirov.

New York, 26. februvarija. Carinski uradniki so prijeli v tukajšnjem pristanišču 60 kubanskih vstašev, ki so nameravali dovesti na Kubo mnogo orožja, streliva, živeža in denarja. Mej vjetimi se nahaja več odličnih Kubancev.

Zobobol olajšujejo

zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), katere so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in kr. Visokosti prejasne prestolonaslednice-vdove nadvojvodinje

Štefanije.

Steklenica velja 20 kr

126 (50-2) 6

Umrli so:

21. februvarija. Ludovik Kern, delavčev sin, 4 leta, Marije Terezije cesta 26, croup.

V hiralnici:

24. februvarija. Jakob Pavlič, kajzarjev sin, 27 let, jetika.

Tržne cene v Ljubljani

dne 26. februvarija.

	gl./kr.		gl./kr.
Pšenica, m. st.	7 80	Špeh povojen, kgr.	— 66
Rež,	7 20	Surovo maslo,	— 66
Ječmen,	6 50	Jajce, jedno	— 2
Oves,	6 70	Mleko, liter	— 10
Ajda,	7 50	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	6 40	Telečje	— 64
Koruza,	5 50	Svinjsko	— 60
Krompir,	2 80	Kostrunovo	— 40
Leča, hktl.	12 —	Piščanec	— 65
Grah,	12 —	Golob	— 20
Fizol,	12 —	Seno, 100 kgr.	2 32
Maslo, kgr.	— 90	Slama, 100	2 50
Mast,	— 70	Drva trda, 4 kub.m.	6 50
Špeh svež,	— 64	„ mehka, 4 „	4 80

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm
25	9. zvečer	73.65	—4.5	sr. vzvzh.	sneg	
26	7. zjutraj	731.8	—4.6	sr. vzvzh.	sneg	12 6
	2. popol.	730.1	—2.6	„	„	

Srednja včerajšnja temperatura —4.2°, in za 5.0° pod normalom.

Eksekutivne dražbe.

Luke Zorca z Rakeka nepremakljivo posestvo (1711 gl.) dne 12. marca in 11. aprila v Logatcu.

Antona Palčiča iz Ige Vasi zemljišča (2664 gld.), terjatev 132 gld. 96 kr., dne 9. marca in 8. aprila (ponovitev) v Ložu.

Marije Ostermann iz Kozice posestvo (319 gld.) dne 11. marca in 15. aprila v Kočevju.

Svetovnoznano je

Budilo z muziko gld. 6.50. Pošilja se proti poštnem povzetju. Ilustrovani ceniki se dopolnjejo zastoj. 75 10-5

M. Rundbakin, Dunaj II, Glockengasse 2.

Konrad Hopferwieser-jev c. kr. priv. zavod za izdelovanje orgel v Gradcu, Lendplatz 27,

se priporoča v izdelovanje novih orgel v poljubni velikosti (s patentovano tipalno registraturo), pa tudi v prenavljanja in popravljanja starih orgel.

Ker sem se strokovno izvešbal v največjih in najslovesnejših zavodih za izdelovanje orgel v Nemčiji, kakor so: E. F. Walcker v Ludwigsburg-u, W. Sauer v Frankobrodu in F. G. Weigle v Stuttgart-u, torej morem takó gledé na umetniško izvršitev in trpežnost, kakor tudi gledé na uporabo najboljših priznanih novostij kar najboljše ustreči. — Priporočila pisma so na raspolago. — Dolgoletno jamstvo, zmerne cene, poštna postrežba. 23 26-17

Menjalnica bančnega zavoda

Wien,

I. Bezlirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v kurzem listu
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Nadstropna hiša na prodaj!

Na Karolinski zemlji, precej za botaničnim vrtom ob izjanski cesti, je hiša št. 21 na prodaj.
Hiša je nova, dobro zidana. Cena 5500 glđ. Plačilo na obroke. 117 4-3
Natančneje se pogoji zvedo v Črni Vasi št. 8.

Krtačarskega učenca

sprejme takoj 153 3-1

Janez Weis v Kamniku.

Št. 4592.

Razglas.

Podpisani magistrat naznanja s tem stavljenjem za 1896. l. sledeče:

I. Glavni nabór za deželno stolno mesto Ljubljano vrši se bode letos 17. in 18. dan marca t. l. v mestni dvorani ter se bode pričel ob 8. uri predpoldne, in sicer:

a) dné 17. marca za izven Ljubljane pristojne, pa vsled dovoljenja prist. oblastev pred tukajšnjo nabórno komisijo pozvane stavljenice;
b) dné 18. marca za domače, t. j. v Ljubljano pristojne mladeniče.

II. Stavljenice, odnosno njihovi moški sorodniki, ki bodo k nabóru pozvani, imajo priti točno ter pravočasno na nabirališče.

Domačinci imajo o pravem času, t. j. do dné glavnega nabóra, prinesiti semkaj potrebne dokaze, če se oglašé za katero tu navedenih ugodnosti, namreč:

a) kot kandidatje duhovskega stanú. posvečeni duhovniki ali kot nametčeni dušni pastirji (§ 31. voj. zak.);
b) kot učitelji, podučitelji ali učiteljski kandidatje (§ 32. voj. zak.);
c) kot posestniki podedovanih kmetij (§ 33. v. zak.);
d) iz rodbinskih razmer (§ 34. voj. zak.);
e) enoletne prezentne službe (§§ 25—29. voj. zak.).

III. Stavljenici, kateri želé kake ugodnosti po §§ 31—34. voj. zak. in imajo tudi pravico do ugodnosti enoletne prezentne službe, zamorejo se oglašiti za sledujo ugodnost tudi še pri glavnem nabóru, če bi se jim odbila prošnja za katero prej omenjenih ugodnosti.

IV. Kdor zanemári stavno dolžnost ali sploh dolžnosti izvirajoče iz vojnega zakona, se ne more izgovarjati, da mu ni bil znan vojni zakon ali pa ta razglas.

Magistrat dež. stolnega mesta Ljubljane,
8. dan februarja 1896.

Schicht-ovo patent-milo

z znamko „labud“ je
najboljše izmed katerega-
koli mila.

56 12

(35 10-3)

Zaspanje izključeno!

Anker-budilnica s po noči svetlo se kazalno ploščo in večno pratiko glđ. 2-75.
Salon-budilnica, štirioglasta, 25 cm. visoka, pozlačena in gravirana, bje četrti in pol ure glđ. 7-—.

Remont. iz jekla za gospode in gospé glđ. 4-—, s trojnim okrovom glđ. 6-—.

Remont. iz pristnega tulla-srebra za gospode in gospé z zlato vlogo glđ. 9-—, s trojnim okrovom glđ. 11-—, s koledarjem in meseč. kazalom glđ. 15-—.

Remont. iz 14 kar. zlata za gospé glđ. 12-—, s trojnim okrovom glđ. 18-—.

Anker-remont., zlata, za gospode brez okrova glđ. 25-—, s trojnim okrovom glđ. 35-—.

Ure z nihalom po cenilniku.

Zakonski prstani, izvirni, iz 14 kar. zlata, komad glđ. 5-—, masivni glđ. 7-—.

Najtežavnejše poprave okrasov in raznih ur se vsprejemljejo in točno izvršujejo. — Ostanki zlata in srebra vsprejmejo se mesto plačila.

Prečast. duhovščini pošilja brez povzetja; plača po dogovoru.

Ilustr. cenilniki zastoj in franko.

Emil Mayer,

c. kr. trg. sodno zabeležena trdka

na Dunaju I.,

Schottenring 33/c.

Kovert s firmo

in
vizitnice

priporoča

„Katol. Tiskarna“
v Ljubljani.

Prijatelj slovenske akad. mladine, naročite se na
NORO
ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.
Cena: Za nedelje 80 kr., za dijak 50 kr.
Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. jur.,
Dunaj, V. Matzleinsdorferstrasse 76, III, 31.

Prečastito duhovščino in slav. občinstvo najljubneje obveščam, da sem zopet

otvoril

krojaški obrt

v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 3

kjer bodem vsprejemal naročila spadajoča v mojo stroko in je vestno, pošteno in natančno izvrševal.

Priporočam se osobito prečast. duhovščini v zdatna naročila na vsakovrstno

duhovniško civilno obleko, talarje itd.

zagotavljam točno, ceno po potrebo in uporabo trpežnega, zanesljivega blaga.

Zahvaljujoč se za doslej mi iskazano naklonjenost prosim, da se mi ista ohrani tudi v bodoče. — Vsa naročila tudi pismena naj se naslavljaajo na moj naslov v Ljubljano.

V Ljubljani, dné 24. februarja 1894.

J. N. Potočnik,
krojaški mojster.

152 3-1

V zalogi Katoliške Tiskarne v Ljubljani izšlo je
ravnokar:

12 Marijinih pesmij

za mešan zbor zložil

Janez Pogačnik

op. 8.

Cena partituri 50 kr. Vsak glas velja 10 kr. Po
pošti 5 kr. več.

J. Pserhofer-jeva

lekarna „pri zlatem državnem jabolku“

Dunaj, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhofer-jeve

odvajalne kroglice, preje kri čistilne kroglice imenovane, staroznano, lahko čisteče domače zdravilo.

Od teh kroglic stane: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitek s 6 škatljicami 1 glđ. 5 kr., če se pošlje nefrankovano proti povzetju pa 1 glđ. 10 kr.

Če se poprej vpošlje denarni znesek, potem stane poštnine prosta pošiljatev: 1 zvitek kroglic 1 glđ. 25 kr., 2 zvitka 2 glđ. 30 kr., 3 zvitki 3 glđ. 35 kr., 4 zvitki 4 glđ. 40 kr., 5 zvitkov 5 glđ. 20 kr., 10 zvitkov 9 glđ. 20 kr. (Manj ko 1 zvitek se ne more poslati.)

Prosi se izrecno „J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“ zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatlice na navodilu o uporabi stoječi podpis J. Pserhofer in sicer z rdečimi črkami.

Balzam zoper ozeblino J. Pserhofer-jeve, 1 lonček 40 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 65 kr.

Sok iz ozkega trpotca (Spitzwegerichsaft), 1 steklenica 50 kr.

Balzam zoper golšo, 1 steklenica 40 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati, izvrstno krepilo za želodec in živce. 1 liter kola-vina ali eliksirja 3 glđ., — 1/2 litra 1 gold. 60 kr., — 1/4 litra 85 kr.

Zdravilni obliž za rane pok. prof. Steudel-a, 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljativjo 75 kr.

Razven tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu in inozemsko farmacevtske specialitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljativje po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prej vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska,

Če se prej vpošlje denar (najboljše s pošto nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljativjih proti povzetju.

Zgoraj naštetih posebnosti dobé se tudi v Budimpešti pri lekarnih J. v. Török, Königsgasse 12 in pri A. Eggerjevem sinu (lekarna drž. palatina), Waitznerboulevard 17. Imenovane specialitete tudi prodajata v Ljubljani gospoda lekarnarja: Mardetsohläger in Plocoli.

26 12-11

Dunajska borza.

Dné 26. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101 glđ. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 „ 05 „
Avstrijska zlata renta 4%	122 „ 05 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 35 „
Ogerska zlata renta 4%	122 „ 20 „
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 „ — „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 glđ.	995 „ — „
Kreditne delnice, 160 glđ.	378 „ 75 „
London vista	120 „ 70 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 „ 97 1/2 „
20 mark	11 „ 79 „
20 frankov (napoleonidor)	9 „ 56 1/2 „
Italijanski bankovci	42 „ 55 „
C. kr. cekini	5 „ 65 „

Dné 25. februarja.

4% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	151 glđ. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	158 „ — „
Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	193 „ 25 „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 25 „
Tisne srečke 4%, 100 glđ.	142 „ 50 „
Dunavske vravnave srečke 5%	128 „ — „
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 „ — „
Posojilo goriskega mesta	112 „ — „
4% kransko deželno posojilo	96 „ 35 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 „ 15 „
Priporitne obveznice državne železnice	223 „ — „
južne železnice 3%	169 „ — „
južne železnice 5%	130 „ 40 „
dolenjskih železnice 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 glđ.	198 glđ. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	136 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ.	18 „ 70 „
Rudolfove srečke, 10 glđ.	23 „ 75 „
Salmove srečke, 40 glđ.	67 „ 75 „
St. Genois srečke, 40 glđ.	72 „ 50 „
Waldsteinove srečke, 20 glđ.	54 „ — „
Ljubljanske srečke	22 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	173 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3495 „ — „
Akcije tržaškega Lloydja, 500 glđ.	464 „ — „
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	100 „ — „
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	64 „ — „
Montanska družba avstr. plan.	86 „ 80 „
Trboveljska premogarska družba, 70 glđ.	168 „ — „
Papirnih rubljev 100	125 „ 12 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Kavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izrebanju
najmanjšega dobitka.
Kulatna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojamila vseh gospodarskih in bančnih stvarih,
potem o kuranih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za dosogo kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnih.